

Till:
Knivsta kommun
741 75 Knivsta

Brandkåren Attunda – hemställen om revidering av taxor för tillsyn LSO och LBE samt tillståndsprovning LBE

Förslag till beslut

Att Brandkåren Attundas medlemskommun fattar beslut om att taxor och avgifter för tillsyn enligt LSO (lag (2003:778) om skydd mot olyckor) och LBE (lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor) samt tillståndsprovning enligt LBE ska revideras enligt nedanstående:

1. Modellen för taxor och avgifter för både tillsyn LSO och LBE och tillståndsprovning LBE baseras på en rörlig avgift (löpande kostnad för faktiskt nedlagd handläggningstid), med en fastställd timtaxa. Debitering sker per påbörjad 30-minutersperiod.
2. Timtaxan justeras årligen utifrån prisindex för kommunal verksamhet (PKV).
3. Den nya modellen för taxor och avgifter börjar gälla från och med den 1 januari 2025.

Bakgrund

Brandkåren Attunda har under 2024 gjort en översyn som visar på att befintliga taxor och taxemodell inte ger full kostnadstäckning för utfört arbete vid tillsyn och tillståndsärenden. Riksdagens beslut om förändringar i Lag om Skydd mot olyckor (LSO), som trädde i kraft 1 jan 2021 har påverkat kommunens/kommunalförbundets möjlighet att ta ut avgift för tillsynsförfarande till att kunna täcka hela ärendet. Även LBE-Lagstiftningen har justerats som innebär ökad handläggningstid, vilket kommunen/kommunalförbundet har rätt att ta ut avgift för. Införandet av den nya modellen för taxor och avgifter föreslås införas i Brandkåren Attundas medlemskommuner 1 januari 2025.

Att förändra taxor och avgifter som ska fastställas av 6 medlemskommuner tar tid. Brandkåren Attunda räknar med ca 3 månader sammanlagt, med egen handläggningstid och beslut i direktion samt därefter handläggning och beslut inom respektive medlemskommun. Det är därför angeläget att modellen som föreslås är så pass generell att den håller för flera år in i framtiden.

Brandkåren Attunda föreslår att en avgiftsmodell en rörlig avgift (löpande kostnad faktiskt nedlagd handläggningstid) med en fast timtaxa väljs, för såväl tills LSO/LBE tillsyn som för tillståndsprovning LBE.

Skillnaderna gentemot befintlig modell är:

- Timtaxan justeras i förhållande till den nuvarande timtaxa, utifrån genomförda kostnadsberäkningar enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR) underlag för taxekonstruktion enligt LSO- och LBE. Se bilaga 1.

- Timtaxan indexregleras enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV) istället för AKI som används i befintlig taxa. Se bilaga 1.
- Den uppskattade tidsåtgången per ärende tydliggörs genom nivåindelning av tillsynsobjekt samt tillstånd. Förväntan om uppskattad kostnad blir därmed transparent och rimligt förutsägbar för verksamhetsutövaren (den tillsynade eller den tillståndssökande). Se bilaga 2 och 3.
- En avgiftsmodell som speglar faktisk tidsåtgång innebär att en mindre verksamhet, eller en verksamhet som har hög precision i genomförandet av sitt eget lagstadgade systematiska brandskydd kan få en lite lägre avgift - medan en större/komplexare verksamhet eller en verksamhetsutövare som har mindre precision i sitt lagstadgade brandskyddsarbete kan få en lite högre avgift. Se bilaga 2 och 3.
- Samhällets signal blir att det är kostnadseffektivt att sköta sitt brandskydd, d.v.s. att ha rätt kunskaper, göra rätt och hantera sin verksamhet på ett säkert sätt ur samhällsperspektiv - vilket ligger i både LSO- och LBE-lagstiftningarnas intentioner.
- En jämnare nivå på timtaxa i jämförelse med omkringliggande kommuner och räddningstjänstförbund.

Brandkåren Attunda bedömer att avgiftsmodellen med debitering nedlagd handläggningstid med fastställd timtaxa, bör kunna upplevas som rättvis ur den enskilda verksamhetens perspektiv. Det är lätt att förklara modellen ur ett kundperspektiv, vilket bör bidra till att skapa legitimitet för modellen i samhället.

Brandkåren Attunda

Martin Öhrstedt
Förbundsdirektör

Bilaga 1 – Timtaxa med indexuppräknning

Handläggningskostnaden per timme har räknats fram enligt den beräkningsmall som SKR tillhandahåller, avseende just kommunala taxor för LSO och LBE. Modellen tar hänsyn till ett antal olika parametrar, bland annat: årsarbetstid och genomsnittlig handläggningstid per handläggare, genomsnittlig lönekostnad per år och handläggare, myndighetsområdets antal årsarbetskrafter samt gemensamma kostnader (overhead) per handläggare.

Handläggningskostnaden beräknas enligt modellen till 1 226 kr/timme för beräknings året 2024 och föreslås index-uppräknas enligt SKR: prisindex för kommunal verksamhet (PKV) varje år. Prognos för PKV uppdaterad 2024-02-26 återfinns i tabellen nedan. Brandkåren Attunda föreslår att handläggningskostnaden (timtaxan) justeras med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR: webbplats för oktober månad, året före avgiftsåret, för att hantera osäkerheter i prognoserna.

Den nya modellen föreslås för införande från och med verksamhetsåret 2025, då handläggning-kostnaden prognostiseras vara 1 233 kr/timme, se Tabell enligt SKR-modellen.

Tabell 1. timtaxa uppräknad med PKV per 2024-02-26.

Indexuppräknning				
	2024	2025	2026	2027
Indexuppräknning år				
Indexuppräknning %		0,60%	2,30%	3,30%
Index (kronor)	0 kr	7 kr	28 kr	42 kr
Indexuppräknad handläggningskostnad per timme	1 226 kr	1 233 kr	1 261 kr	1 303 kr

Bilaga 2 – Tidsåtgång och genomsnittliga kostnader för tillsyn

Handläggningstiden för att genomföra en tillsyn kan variera mycket mellan tillsynsobjekt. Tiden för tillsyn är beroende av flera olika parametrar, varav de mest betydande är:

- Objektets komplexitet och storlek
- Tillgänglighet av underlag för bedömning
- Hur väl motparten efterlever lagkraven
- Motpartens kunskap om brandskydd och vilja att vidta rättelse när brister påträffas vid tillsyn.

Brandkåren Attunda bedömer att dessa parametrar i första hand bör påverka den avgift som den part som tillsynen riktas mot kommer att debiteras för tillsynen.

I syfte att skapa transparens avseende vilken kostnad som den tillsynade verksamheten kan förvänta sig i samband med en tillsyn, har Brandkåren Attunda genom tidsuppskattningar estimerat en genomsnittlig kostnad för tillsyn samt ett normalintervall för detta. Detta har gjorts genom att dela ni olika typer av tillsynsobjekt i fyra olika nivåer, baserat på objektets komplexitet och storlek, och därefter tidsuppskatta de ingående arbetsmoment i tillsynsförfarandet.

Nivåindelning av objekt, nivå 1–4

Nivåindelningen av LSO-objekt framgår av bilaga 1 och nivåindelning av LBE-objekt av bilaga 2. Särskilda tidsuppskattningar har även gjorts för tillsyner där enbart specifika förhållanden kontrolleras, då detta normalt är förhållandevis oberoende av objektets storlek och komplexitet som helhet. Ett typiskt exempel på detta är tillsyner som föranletts av att Brandkåren Attunda erhåller en klagoanmälan om bristande brandskydd, till exempel en låst utrymningsväg. Tillsyn av enbart detta förhållande kan då vara befogad istället för en fullskalig tillsyn där det systematiska brandskyddsarbetet som helhet kontrolleras.

Tillsyner av dubbla lagstiftningar (kombinerad LSO- och LBE-tillsyn)

Vissa typer av verksamheter/objekt är föremål för tillsyn både utifrån LSO och LBE. Av effektivitets- och kostnadsskäl för både Brandkåren Attunda och den tillsynade parten lämpar det sig ofta väl att för dessa objekt genomföra tillsyn av efterlevnad av båda lagstiftningarna vid samma tillfälle. Detta gäller i huvudsak för verksamheter/LBE-hantering enligt nivå 1 och 2, enligt Brandkåren Attundas nivåindelning. Brandkåren Attunda uppskattar att merarbetet som det medför att genomföra tillsyn utifrån båda lagstiftningarna till normalt ca 1,5 timmars extra arbetstid. Detta omfattar mer tid för förberedelser inför tillsyn, mer tid vid själva besöket på plats samt mer tid för efterarbete i form av protokollskrivning och registeruppdatering.

Handläggningstiden för ett tillsynsärende är som nämnt även starkt beroende av resultatet av tillsynen (dvs hur väl verksamhetsutövaren visar sig hantera sitt brandskydd) och vilket efterarbete som därigenom erfordras innan ärendet kan avslutas. I fall då inga brister påträffas kan tillsynsärendet normalt stängas direkt efter att det administrativa arbete som efterföljer själva tillsynsbesöket (i korthet upprättande av tillsynsprotokoll och verksamhetsuppdatering) har genomförts. I fall där den tillsynade verksamheten uppvisat brister, kan det bli aktuellt med upprättande av formella beslut med krav på åtgärd, flera efterkontroller och i vissa fall även hantering av överklaganden.

Arbetsmoment

Brandkåren Attunda har gjort en tidsuppskattning för de normalt ingående momenten i tillsynsförfarandet.

Dessa omfattar följande arbetsmoment:

- Start av ärende - Bokning av tillsyn
- Förberedelser inför tillsynsbesök - inläsning på objektet (utformning av brandskydd, tidigare ärenden, inträffade händelser/räddningsinsatser etc.)
- Resa ToR till objektet
- Tillsynsbesök på plats
- Upprättande av tillsynsprotokoll/tjänsteanteckning
- Verksamhetsuppdatering och fakturering (administration)
- Ev. samråd med annan part eller myndighet
- Ev. upprättande av myndighetsbeslut
- Ev. uppföljning av hur påträffade brister vid tillsyn har åtgärdats. Kan ske antingen genom skrivbordsuppföljning (dokumentationsbevis) eller genom efterkontroll på plats.
- Avslut av ärende - framtagande av arkivhandlingar (arkivhållning betraktas som en OH-kostnad)

Beredning av tyngre beslut (föreläggande och förbud förenade med vite) och handläggning under överklagandeprocessen har inte tidsuppskattats. Arbetsmomenten är förhållandevis sällan förekommande och kan kräva mycket varierande handläggningstid eftersom varje ärende är unikt.

Sena avbokningar och "bomkörning"

En annan faktor som kan påverka handläggningstiden för ett tillsynsärende och effektiviteten för en handläggare, är sena avbokningar av planerade tillsynsbesök och så kallade bomkörningar, d.v.s. när tillsynsför rättare anländer till objektet vid bokad tid för tillsyn och motparten av något skäl inte dyker upp. Tillsynen kan då inte genomföras.

Brandkåren Attunda föreslår att taxemodellen medger en avgift för sen avbokning och "bomkörning". För "bomkörning" föreslås nedlagd tid med påbörjad halvtimme att gälla. För avbokning senare än 08:30 samma dag föreslås en avbokningsavgift motsvarande uppskattad ställtid på ca 1,5 timmar.

Sammanfattning av redovisning av genomsnittskostnader

Fullständig redovisning av genomsnittstiden, och därmed kostnaderna, framgår av bilagorna 1–3. Den redovisade tiden baseras på ett genomsnitt mellan ärenden som vid tillsyn inte uppvisar några brister, och tillsynsärenden där betydande brister påträffats varvid Brandkåren Attunda behöver ställa krav på rättelse i formellt myndighetsbeslut. Det normala kostnadsspannet som redovisas omfattar inte det merarbete som en efterkontroll på plats för uppföljning av påträffade brister föranleder.

Tabell 2. kostnadsbedömning tillsyn LSO och LBE

Typ av tillsyn	Genomsnittlig handläggningstid	Genomsnittlig kostnad	Normalt kostandsspann*
1-Enklare/mindre omfattning Ex. LSO: mindre restauranger, mindre butiker, mindre förskolor Ex. LBE: restaurang, skola	7,00	8 582,00 kr	6130 - 11034 Kr
2-Normal tillsyn/omfattning Ex. LSO: mindre industri, större kontor, större skolor, vårdboenden, hotell Ex. LBE: bensinstation, lantbruk, bergsprängare	10,00	12 260,00 kr	11034 - 13486 kr
3-Tidskrävande tillsyn/omfattande hantering Ex. LSO: nattklubbar, större samlingslokaler, höga byggnader, kulturhistoriska byggnader Ex. LBE: sjukhus, mindre laboratorium, industri	11,75	14 405,50 kr	12260 - 17164 kr
4 – Mycket tidskrävande/mycket omfattande hantering: Ex. LSO: sjukhus, anstalter, köpcentrum, infrastruktur anläggningar Ex. LBE: stor industri, farlig verksamhet, fastighetsgemensamma system	18,25	22 374,50 kr	Svårbedömt
Händelse baserad tillsyn	6	7 356,00 kr	
Kombinerad tillsyn*	1,5	1 839,00 kr	

*Utökad tid vid tillsyn med både LSO och LBE lagstiftning.

Ovanstående tidsuppskattning, och därmed kostnad, inkluderar inte behov av kompletterande besök på plats för kontroll av att åtgärder vidtagits. För efterkontroller tas en tillkommande avgift ut. Även denna utgår strikt från tidsåtgång. I Tabell 3 presenteras en genomsnittlig kostnad för detta baserat på objektkategori.

Tabell 3. Genomsnittlig tids-/kostnadsuppskattning för efterkontrollsbesök utifrån objekts nivå.

Nivå	Genomsnittlig handläggningstid	Genomsnittlig kostnad
1	3	3 678,00 kr
2	3,5	4 291,00 kr
3	3,5	4 291,00 kr
4 (LSO)	5,5	6 743,00 kr
4 (LBE)	3,5	4 291,00 kr

Bilaga 3 – Tidsåtgång och genomsnittliga kostnader för tillståndsprövning

Brandfarlig vara respektive explosiv vara

Tillstånd kan delas in i två huvudtyper; tillstånd brandfarlig vara samt tillstånd explosiv vara. Eftersom handläggningsprocessen för dessa två huvudtyperna skiljer sig åt i vissa avseenden redovisas de var för sig. Även tillståndstiderna skiljer sig åt för de två huvudtyperna. Tillståndstid för brandfarlig vara löper på normalt 10 år medan tillståndstiden för explosiva varor är satt till maximalt 3 år.

I likhet med tillsynsärenden kan tiden för att handlägga ett tillståndsärende variera mycket mellan olika typer av verksamheter samt vilka mängder av brandfarliga/explosiva varor som hanteras inom den aktuella verksamheten. Handläggningstiden är beroende av flera olika parametrar varav de mest betydande är:

- Den tillståndssökande verksamhetens komplexitet och storlek.
- Huruvida inlämnat underlag i ansökan är komplett eller behöver kompletteras.
- Den sökande verksamhetens kunskap gällande hanteringen av brandfarlig- eller explosiv vara.
- Hur väl installationerna för brandfarlig vara motsvarar föreskriftskraven.

För att göra tillståndstaxan mer transparent har Brandkåren Attunda valt att kategorisera olika verksamhetstyper för tillstånd brandfarlig vara som harmoniserar med kategorierna för tillsynsobjekten för LBE. Kategoriseringen av verksamhetstyper är utifrån komplexitet och storlek i fyra olika nivåer.

Beroende på vilken nivå en verksamhet tillhör varierar uppskattad tid för tillståndshandläggning.

Nivåindelningen för olika verksamhetstyper för LBE följer av bilaga 2.

Förklaring av nivåer brandfarlig vara:

- Nivå 1 - Mindre hantering av brandfarlig vara som tex restaurang, skola.
- Nivå 2 - Normal hantering av brandfarlig vara som tex handel, bensinstationer, byggarbetsplatser.
- Nivå 3 - Omfattande hantering av brandfarlig vara som tex industrier, mindre laboratorier.
- Nivå 4 - Mycket omfattande hantering av brandfarlig vara såsom större industrier, A-sjukhus med paraplytillstånd, större labbverksamhet.

Tillståndshandläggning för explosiva varor är inte indelad i nivåer utan är tids- och kostnadsuppskattad utifrån följande kategorier:

- explosiv-tillstånd,
- explosiv-tillstånd förnyat (utan ändringar) samt
- godkännande av föreståndare.

Oavsett typ av tillstånd så följer tillståndsprocessen samma hantering med inslag av följande delar:

- Diariehantering omfattar mottagning, registrering, första granskning, remissutskick till berörda myndigheter, avslut av ärende samt arkivering. För tillståndsärenden med explosiva varor sker en även en kontroll mot brotts- och misstankeregistret.

- I handläggningen ingår upprättande av verksamhet i databas (Daedalos), granskning av inkomna handlingar och remissvar, bedömning av inlämnat material utifrån föreskriftskrav, beslut, utfärda tillstånd samt arkivhållning.
- I plats- och avsyningsbesök ingår förberedelser, restid till och från verksamheten, samt tid på plats. Avsyningsbesök är ett besök som genomförs efter att tillstånd medgivits och utförs när anläggningen är färdigställd och redo att tas i drift. Et platsbesök kan genomföras innan tillstånd medgivits för att granska ärendet på plats.

Parametrar som påverkar tiden i ovanstående process är:

- Avsaknad av rätt handlingar i inskickad ansökan. Komplettering av ansökan begärs da in.
- Granskning av underlag tex planritningar riskutredningar
- Upptäckande av brister i anläggningar som kräver åtgärder

Tidsåtgången varierar stort beroende på omständigheter samt komplexitet i ärendet.

För att det i förväg ska vara transparent för motparten vad tillståndet förväntas kosta, har en genomsnittlig kostnad baserad på tidsuppskattning räknats fram för respektive verksamhetsnivå. Den genomsnittliga tiden för nivå 1 och 2 baseras på Brandkåren Attundas erfarenhet av tidigare ärenden. Tidsuppskattningarna för ärenden i nivå 3 och 4 är baserat på ett genomsnitt av nerlagd handläggningstid, men är också behäftad med större osäkerheter då dessa ärenden tidsmässigt varierar i betydligt högre omfattning än vad ärenden i nivå 1 och nivå 2 gör.

Den genomsnittliga tiden för tillstånd för explosiv vara baseras på Brandkåren Attundas erfarenhet från tidigare ärenden. En del av dessa ärenden är mer komplexa och kräver mer tid för handläggning. Tidsuppskattning har gjorts för olika ingående moment i handläggning av tillståndsärenden vilka redovisas mer ingående för brandfarlig vara i bilaga 5 samt för explosiv vara i bilaga 6. I Tabellen nedan redovisas uppskattade genomsnittstider för handläggning av tillstånd för brandfarlig respektive explosiv vara.

Tabell 4 &5. Genomsnittstider och kostnader för handläggning vid tillståndshantering LBE.

Typ av Tillstånd	Genomsnittlig handläggningstid	Genomsnittlig kostnad
Nivå 1	6,50	7 969,00 kr
Nivå 2	9,00	11 034,00 kr
Nivå 3	13,00	15 938,00 kr
Nivå 4	17,00	20 842,00 kr

Typ av Tillstånd	Genomsnittlig handläggningstid	Genomsnittlig kostnad
Explosivt tillstånd	8,00	9 808,00 kr
Förnyat explosivt tillstånd	6,50	7 969,00 kr
Godkännande av föreståndare	4,50	5 517,00 kr

Avslag på ansökan om tillstånd

För avslag av ansökan om tillstånd för brandfarliga respektive explosiv vara föreslås timdebitering motsvarande nerlagd handläggningstid. Beredning av ärendet för formellt avslagsbeslut i direktionen föreslås inte ingå i kostnaden som debiteras den sökande.